

MIHAIL ARANDARENKO¹

E-mail: arandarenko@yahoo.com

GORANA KRSTIĆ²

E-mail: gkrstic@gmail.com

JELENA ŽARKOVIĆ RAKIĆ³

E-mail: zarkovic@ekof.bg.ac.rs

NAUČNA POLEMIKA (COMMENT)

NEJEDNAKOST U SRBIJI: DA LI JE PROBLEM U MERENJU ILI U POLITIKAMA?

INEQUALITY IN SERBIA: IS THERE A PROBLEM IN MEASUREMENT OR IN PUBLIC POLICIES?

1. UVOD

Početak 2019. godine na konferenciji Američke ekonomske asocijacije, koja predstavlja godišnje okupljanje najpoznatijih ekonomista iz celog sveta, učesnicima je postavljeno

1 Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet

2 Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet

3 Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet

pitanje da navedu izazov s kojim se suočava društvo 21. veka, a kojim bi ekonomisti trebalo hitno da se pozabave. Najveći broj odgovora je bio: nejednakost.

Od 2013. godine otkako se u našoj zemlji sprovodi Anketa o prihodima i uslovima života (Survey on income and living conditions, SILC) stvoreni su uslovi da se dohodna nejednakost u Srbiji meri na isti način kao i u drugim evropskim zemljama i tako stvori osnova za poređenje gde se nalazi naše društvo u pogledu ovog važnog pokazatelja. Stopa relativnog siromaštva, kao i direktna mera nejednakosti, Gini koeficijent, poslednjih pet godina najviši su, ili među par najviših, u Srbiji u odnosu na sve evropske zemlje. To je podstaklo istraživače, uključujući i nas (Krstić, 2016; Krstić i Žarković Rakić, 2017; Arandarenko et. al, 2017), da se bave analizom ne samo uzroka nejednakosti, već i javnih politika koje bi mogle da preokrenu ovaj negativni trend, slično kao i njihove kolege u drugim zemljama u kojima je nejednakost visoka ili raste.⁴ Nedugo nakon objavljivanja ovih istraživanja, kod nas su se pojavili tekstovi koji pokušavaju da ospore kvalitet ankete SILC i zagovaraju korišćenje alternativnih izvora podataka koji su, prema tvrdnjama njihovih autora, superiorni u odnosu na SILC u merenju siromaštva i nejednakosti. Isti autori sugerišu da nejednakost u Srbiji zapravo nije posebno visoka, ne otkrivajući pritom koliko iznosi „stvarna“ dohodna nejednakost.

Nedavno smo prisustvovali konferenciji u Beču koju je otvorio pomoćnik ministra za rad i socijalnu politiku Austrije prezentacijom o načinima unapređenja dečijeg dodatka, s ciljem da se Gini koeficijent smanji sa 28 na 27 poena. Umesto sličnih rasprava kod nas, domaća javnost se već nekoliko godina bavi pitanjem merenja nivoa nejednakosti. Ovo je naš doprinos toj debati.

2. PRIMEDBE STUDIJE UNDP-A NA KVALITET PODATAKA SILC-A

Nedavno objavljena *Studija o humanom razvoju posvećena dohodovnoj nejednakosti u Republici Srbiji* u izdanju UNDP-a, koju je pripremila grupa autora iz Centra za socijalnu politiku, bavi se dohodnim nejednakostima koje su deo agende Ciljeva održivog razvoja. Studija daje pregled nalaza Globalnog izveštaja o humanom razvoju (*Human Development Report*) iz 2016. godine sa posebnim osvrtom na Srbiju, a potom prelazi na ono što je izgleda njen osnovni cilj - poređenje merenja dohodne nejednakosti u Srbiji na osnovu podataka dve ankete - Ankete o prihodima i uslovima života (Survey on Income and Living Conditions, SILC) i Ankete o potrošnji domaćinstva (APD).

Poredeći distribuciju dohotka na osnovu ove dve ankete autori studije dolaze do nekoliko zaključaka. Prvo, da je dohodna nejednakost u Srbiji, sudeći prema evropskim standardima, na osnovu podataka SILC-a, visoka. Drugo, da dohodna nejednakost prema podacima APD nije tako visoka. U ovom drugom slučaju, nema preciziranja prema kojim standardima, što je razumljivo, jer se APD, za razliku od SILC-a, u Evropskoj uniji ne sprovodi redovno, niti na harmonizovan način, pa je poređenje praktično nemoguće ukoliko želimo da nam reper budu zemlje s našeg kontinenta.

4 Jedna od veoma obuhvatnih knjiga o merama za smanjenje nejednakosti je Atkinson (2015)

Dalje, u pogledu trenda, autori zaključuju da se, mereno prema dohotku na osnovu istraživanja SILC, životni standard stanovništva Srbije smanjuje, a u još većoj meri se smanjuje standard najsiromašnijih. S druge strane, mereno prema dohotku na osnovu podataka APD u periodu 2013-2016. godine, realni životni standard je rastao, i to po gotovo istoj stopi za 40% najsiromašnijih kao i za ukupnu populaciju.

Na ovaj način, autori studije kreiraju prezentacioni okvir u kome ukazuju na manjkavosti SILC-a u odnosu na APD, neusaglašenost našeg SILC-a sa standardima Eurostata, i na potrebu sagledavanja nejednakosti i prema podacima APD koji, kako tvrde autori, bolje obuhvataju ekonomsku situaciju najsiromašnijih slojeva stanovništva. U studiji se zaključuje da "podatke o dohodnoj nejednakosti iz SILC-a treba tumačiti sa oprezom", a na sajtu UNDP-a posvećenom rezultatima ove studije vidimo i zašto: "Nalazi studije skreću pažnju na veoma nizak dohodak najsiromašnijih. Naime, prosečni dohodak ovih 700.000 pojedinaca je u 2015. godini iznosio u Srbiji svega 2.500 dinara mesečno po ekvivalentnom odraslom. Pored toga, potrošnja najsiromašnijih, prema APD (Anketa o potrošnji domaćinstva) je u istoj godini bila 4 puta veća od njihovog dohotka prema SILC istraživanju". Takođe, autori studije UNDP-a napominju da „fenomen nejednakosti treba da se prati na osnovu više izvora podataka.”

Neupućen čitalac bi se svakako zapitao zašto onda uopšte pratimo dohodnu nejednakost prema podacima SILC-a kada je dohodak najsiromašnijih prema subjektivnoj oceni autora toliko nizak prema ovoj anketi i istovremeno toliko puta niži od potrošnje tih lica prema APD. Ovdje odmah treba napomenuti da poređenja između različitih anketa sa različitim učesnicima i uz korišćenje različitih koncepata materijalnog stanja pojedinaca zahtevaju veliku opreznost. Uobičajeno je da se poredi dohodak i potrošnja lica iz iste ankete, a ne potrošnja jednih lica iz jedne ankete sa dohotkom drugih lica iz druge ankete. Posebno je problematično kada se najsiromašnija lica u jednoj anketi (SILC) rangiraju prema dohotku, a najsiromašniji u drugoj anketi (APD) prema potrošnji. Autori čak ne poredi dohodak sa potrošnjom istih najsiromašnijih lica u ove dve ankete, već poredi prosečan dohodak 10% najsiromašnijih rangiranih prema dohotku u SILC-u sa prosečnom potrošnjom najsiromašnijih rangiranih prema potrošnji u APD. "Prosečna potrošnja najsiromašnijih prema podacima APD je 4 puta veća nego što je dohodak najsiromašnijih prema podacima SILC". Autori poredi prosečan dohodak 10% najsiromašnijih prema dohotku (oko 2.500 RSD) u 2015. godini sa linijom tzv. 'apsolutnog' siromaštva prema potrošnji od 11.694 RSD u 2016. godini, ispod koje 7,3% stanovništva (Mladenović, 2017) ima potrošnju manju od tog iznosa, a ne prosečnu potrošnju koja iznosi 11.694 RSD. To dalje znači da je prosečna potrošnja najsiromašnijih u APD daleko ispod 11.694 RSD. Bez obzira na to što je odnos između dohotka i potrošnje između ove dve ankete znatno manji od navedenog (4 puta), treba istaći da je potpuno uobičajeno da se dohodak razlikuje između dve ankete (Eurostat, 2015), kao i to da se potrošnja razlikuje od dohotka u istoj anketi, a kamoli potrošnja u jednoj anketi od dohotka u drugoj anketi.

Opštije, dobro je poznato da u zavisnosti od korišćenog koncepta ekonomske nejednakosti (prema imovini, prema dohotku ili prema potrošnji) primenjena mera nejednakosti, poput Gini koeficijenta, uzima veoma različite vrednosti. Empirijski, za dato stanovništvo, nejednakost u imovini daleko je veća od dohodne nejednakosti, dok je dohodna nejednakost bitno veća od nejednakosti u potrošnji. Nigde te razlike nisu izraženije nego na krajevima distribucije. Mnogi ljudi prožive čitav život (neki i sasvim pristojno) bez ikakve

(neto) imovine. Uz određene uslove, moguće je preživeti neko vreme i bez ikakvog dohotka – trošeći ušteđevinu i zalihe, zadužujući se, i slično. Međutim, svakodnevno preživljavanje podrazumeva pozitivnu, kolikogod skromnu, potrošnju, čak i za najsiromašnije.

Autori studije dalje zaključuju da ovakva razlika u izmerenoj nejednakosti između dva izvora podataka nije uobičajena u zemljama EU, i da je to pre svega zbog metodoloških specifičnosti srpskog SILC-a. Oni ukazuju na “tri metodološka ograničenja koja delimično objašnjavaju visoku nejednakost u Srbiji i veliku razliku u dohodovnoj nejednakosti između Srbije i zemalja Evropske unije na osnovu SILC podataka.”

Jedno ograničenje se odnosi na dohodak u naturi koji se prema metodologiji Eurostata ne uključuje u ukupan raspoloživi dohodak, ali “čije bi uključivanje pod ostalim jednakim uslovima umanjilo razlike u distribuciji dohotka u Srbiji u poređenju sa razvijenijim zemljama, pa i sa prosekom EU”. Nije jasno da li se ovde misli da je potrebno izmeniti metodologiju Eurostata, pa da sve zemlje uključuju naturalnu potrošnju u raspoloživi dohodak, ili se to odnosi samo na Srbiju, što bi dovelo do neuporedivosti rezultata Srbije sa drugim zemljama EU. Mi smatramo da je opravdano da i Srbija primenjuje važeće standarde Eurostata za praćenje relativnog siromaštva i nejednakosti dohotka, a pripadnici naučne zajednice u istraživačke svrhe ili za potrebe javne politike mogu raditi razne analize koje obuhvataju ili ne obuhvataju pojedine komponente dohotka. Dohodak u naturi ne uključuje se ni u jednoj zemlji EU u raspoloživi dohodak, kao ni u Srbiji, budući da je jedan od osnovnih ciljeva metodologije SILC-a međunarodna uporedivost indikatora relativnog siromaštva i nejednakosti. Prema podacima SIPRU, na osnovu APD za 2017. godinu, uključivanje dohotka u naturi smanjilo bi nejednakost dohotka za 1.2 Gini poena⁵. Autori studije UNDP-a nisu prikazali za koliko bi nejednakost merena Gini koeficijentom bila manja kada bi se uključio dohodak u naturi u raspoloživi dohodak, bez obzira na to što je po njihovim ocenama prihod u naturi potcenjen u SILC-u. Prikazan je samo uticaj dohotka u naturi na kvintilni odnos, pretpostavljamo zato što Gini koeficijent nije osetljiv samo na promene na krajevima distribucije, kao kvintilni odnos, pa bi ovaj uticaj bio veoma mali.

Drugo ograničenje odnosi se na tretman negativnih i ekstremnih vrednosti dohotka koji “objašnjava još jedan „deo“ razlike, kako između podataka SILC i APD u Srbiji, tako i između podataka SILC za Srbiju i za zemlje EU” (str. 32). Ovo implicira da zemlje EU za razliku od Srbije isključuju negativne vrednosti dohotka (tj. prevode ih u nulu), kao i ekstremne vrednosti, pa da ni taj segment srpskog SILC-a nije uporediv sa zemljama EU. Prema programima koje zemlje koje sprovode SILC istraživanje dobijaju od Eurostata za izračunavanje svih komponenti raspoloživog dohotka, negativan dohodak se ne isključuje iz dohotka, niti metodologija Eurostata predviđa jedinstven tretman ekstremnih vrednosti (Eurostat, 2014). Prema tome, Srbija je i u toj oblasti potpuno uporediva sa metodologijom Eurostata. Autori ne navode koje zemlje EU isključuju negativne vrednosti. Mi ćemo navesti samo zemlje iz okruženja čije smo mikro podatke SILC-a iz 2016. godine imali prilike da koristimo, a to su Slovenija, Hrvatska i Crna Gora. Sve ove zemlje, kao i Srbija, ne isključuju negativne vrednosti iz raspoloživog dohotka. I u ovom slučaju autori studije UNDP-a ne navode za koliko bi se promenio Gini koeficijent kada bi se isključile negativne vrednosti, već samo kvintilni odnos, jer je kvintilni odnos, podsećamo, osetljiv samo na promene dohotka na krajevima distribucije, pa je i uticaj ovih negativnih vred-

5 Preuzeta excel tabela sa sajta: <http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/sr/оцена-апсолутног-сиромаштва-у-србији/>

nosti veći. Mi smo to izračunali kako bismo čitaocima pružili bolji uvid o redu veličine ove promene. Isključivanje negativnih vrednosti (tj. njihovo prevođenje na nulu) smanjilo bi Gini koeficijent za 1 poen prema SILC-u iz 2016. godine – ponovo, nedovoljno za bilo kakvu reklasifikaciju Srbije na evropskoj listi nejednakosti.

Međutim, ono što nije navedeno u studiji, a ima veze sa negativnim dohotkom, jeste da analitički radovi koji prikazuju dekompoziciju nejednakosti prema komponentama dohotka uglavnom eliminišu negativne vrednosti, jer pojedine formule koje se koriste u dekompoziciji nisu validne (Manero, 2017). Dobar primer za to je dekompozicija nejednakosti prema komponentama dohotka za zemlje EU, prikazana na sajtu *Social Situation Monitor*⁶. Na istom sajtu se može videti da je urađena ex-post eliminacija ekstremnih vrednosti na jedinstven način za zemlje EU⁷, što je dovelo do promene Gini koeficijenta u rasponu od 0,1 poen do 1,6 Gini poena. Podaci za Srbiju nisu uključeni.

Poslednje ograničenje koje se navodi u studiji UNDP odnosi se na potcenjen broj korisnika socijalne pomoći i dečijeg dodatka u uzorku SILC-a za Srbiju što, kako tvrde autori, nije slučaj u znatnom broju članica EU, koje ove podatke preuzimaju iz administrativnih izvora. Dobar obuhvat korisnika socijalnih transfera značajan je za procenu raspodele ukupnog dohotka i precizno merenje nejednakosti. Prvo, važno je istaći da nijedna anketa ne može da u potpunosti obuhvati sve korisnike naknada tako da taj broj odgovara administrativnoj statistici, ni u Srbiji, ni u zemljama EU, pa ni šire, u svetu. To je karakteristika svih anketa, da potcenjuju broj korisnika socijalnih transfera. Drugo, analiza podataka SILC-a iz 2016. godine, kojom se bave i autori studije UNDP-a, pokazuje da je u ovoj anketi u maloj meri potcenjen broj korisnika novčane socijalne pomoći i dečijeg dodatka, svega desetak procenata. Konkretno, podaci SILC-a za 2016. godinu pokazuju da je 336.785 dece primilo dečiji dodatak, dok je za istu godinu prema administrativnim podacima 367.807 dece primilo ovu naknadu. Broj korisnika novčane socijalne pomoći prema SILC-u iznosio je u istoj godini 237.870 a prema administrativnim podacima 260.000 korisnika. S druge strane, broj domaćinstava koja primaju ovu naknadu potcenjen je kod novčane socijalne pomoći (NSP), i to pre svega jednočlanih (njihovo učešće u ukupnom broju domaćinstava koja primaju NSP iznosi 37% prema administrativnoj statistici, a u SILC-u čine 19% ukupnog broja domaćinstava koja primaju NSP). Takođe, kod izvesnog broja domaćinstava uočava se da su iznosi pomoći koje prijavljuju u upitniku toliko niski da ne mogu da odgovaraju godišnjim iznosima. Nakon što smo izvršili imputaciju odgovarajućih viših iznosa, uočavamo da ukupna vrednost NSP u SILC-u odgovara u potpunosti ukupnoj vrednosti iz administrativnih izvora.

Kao što se iz navedenih primera vidi, autori studije UNDP-a kao glavni reper za validnost podataka SILC-a koriste podatke APD i daju im prednost, jer se u APD-u negativni dohodak anulira, ekstremne vrednosti isključuju, a dohodak u naturi uključuje u raspoloživi dohodak.

Trebalo bi, ipak, istaći da se APD sprovodi pre svega u svrhu izračunavanja pondera za indeks potrošačkih cena. U zemljama Evropske Unije sprovođenje ove ankete potpuno je dobrovoljno, često se vrši tek na svakih pet godina, i za razliku od SILC-a, ovde ne postoji nikakva regulacija, osim džentlmenkog sporazuma, u smislu usklađivanja anketa izme-

6 <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1050&langId=en>

7 <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1050&intPageId=1881&langId=en>

đu EU zemalja. S tim u vezi, bilo kakvo eventualno nastojanje naše zvanične statistike da SILC prilagodi APD, umesto obrnuto, ne bi bilo u skladu s prihvaćenom evropskom praksom.

Naravno, istraživači imaju slobodu da porede šta oni žele, no, želimo da istaknemo da bi, kada bi za to bilo potrebe, adekvatno poređenje anketa SILC i APD zahtevalo da se uradi i validacija APD-a, tj. poređenje komponenti dohotka iz APD u odnosu na administrativne podatke ili podatke Sistema nacionalnih računa, što autori UNDP studije nisu učinili. Oni navode samo da postoji potcenjenost naturalne potrošnje u SILC-u, kao i potcenjenost dečjeg dodatka i novčane socijalne pomoći u SILC-u, a nema reči o očiglednim nedostacima APD, kao što je registrovanje svih socijalnih transfera kroz jedno pitanje u anketi, te nemogućnost sagledavanja iznosa i broja korisnika pojedinačnih naknada.

Takođe, APD nije ni dizajniran da dobro snimi ostale komponente dohotka stanovništva, već pre svega potrošnju. Ovo postaje očigledno kada se podaci APD, čak i površno, podvrgnu jednostavnoj validaciji u odnosu na makroekonomske podatke. Prema APD, neto zarade iz redovnog radnog odnosa u celoj protekloj deceniji čine manje od 50% ukupnog dohotka domaćinstava, dok penzije predstavljaju nešto više od 30% ukupnog dohotka domaćinstava. Na osnovu podataka Fonda PIO, koji su cenzusnog kvaliteta, lako je izračunati da je odnos ukupnog fonda plata (i to samo formalnih) i fonda penzija oko 2,15:1, iz čega sledi da APD veoma potcenjuje zarade, čime kompresuje raspodelu dohotka domaćinstava. Time se dobrim delom može objasniti i niža dohodna nejednakost, merena Gini koeficijentom, koja se dobija iz podataka APD. SILC, sa svoje strane, mnogo bolje odražava makroekonomski odnos fonda plata i fonda penzija (odnos je otprilike 2:1), mada i on u izvesnoj meri potcenjuje zarade.

Ima i drugih nelogičnosti u strukturi prihoda domaćinstava prema APD. Na primer, ukupan tržišni prihod od poljoprivrede i prihod od naturalne potrošnje skoro su izjednačeni (jedan malo preko 4%, drugi malo ispod 4%). Ovo i ne čudi previše, s obzirom na to da upitnik APD daje priliku ispitanicima da prijave troškove proizvodnje u proizvodnji za tržište, ali ne i u proizvodnji za sopstvene potrebe, čime je vrednost ove druge prenaduvana.

Da Srbija nije izuzetak kada je u pitanju razlika u nejednakosti dohotka merenoj na osnovu podataka SILC-a i APD-a, može se videti u poslednjem izveštaju Eurostata o kvalitetu APD za 2010. godinu (Eurostat, 2015). U većini zemalja EU, nejednakost dohotka na osnovu podataka APD odstupa od SILC-a u oba pravca, od zemlje do zemlje (negde je Gini koeficijent veći na osnovu SILC-a, a negde na osnovu APD), kao posledica neharmonizovane metodologije koja se koristi u nacionalnim anketama o potrošnji domaćinstava. Ovde je važno naglasiti da u pomenutom Izveštaju o kvalitetu Eurostat ne koristi rezultate APD da bi ocenio kvalitet SILC-a, već upravo obrnuto – i tačno suprotno od pristupa koji su usvojili autori studije UNDP-a.

Ostaje nejasno da li je cilj da se u potpunosti diskredituje srpski SILC kao relevantan izvor podataka za praćenje nejednakosti, ili bi, po zamisli autora studije UNDP-a, on mogao biti relevantan u nacionalnim okvirima u meri u kojoj se prilagodi metodologiji APD. Smatramo da je zvanična metodologija koju koristi Srbija za praćenje nejednakosti dohotka potpuno uporediva sa standardima Eurostata, a da pripadnici naučne zajednice u

istraživanjima mogu definisati raspoloživi dohodak na razne načine i za različite potrebe, i tako osvetljavati nejednakost iz više različitih uglova.

3. ZAKLJUČNE NAPOMENE

Studija UNDP-a koju smo komentarisali odabrala je da se primarno bavi pitanjem merenja nejednakosti, dok je razmatranje politika koje mogu doprineti smanjenju nejednakosti – kakogod merene - potisnula u drugi plan. Na promenu izmerenog nivoa nejednakosti u Srbiji na osnovu SILC-a svakako da bi, u oba pravca, uticalo više faktora vezanih za prikupljanje podataka i za način njenog merenja. Ovde ćemo nabrojati samo neke: kada bi se bolje obuhvatio dohodak najsiromašnijih i najbogatijih, kada ne bi bilo domaćinstava čiji je dohodak nula, kada bi se dohodak samozaposlenih i dohodak od kapitala bolje obuhvatali u anketama, kada bi se uključila prirodna potrošnja u raspoloživi dohodak itd. To su uglavnom problemi (sem ovog poslednjeg koji je stvar konsenzusa) koji su relevantni za ankete dohotka većine zemalja EU, a ne samo za Srbiju. Smatramo da Srbija ni u jednom od ovih aspekata ne zaostaje za zemljama u kojima se ova anketa sprovodi, ali značajno zaostaje kada su u pitanju politike za smanjenje nejednakosti.

To nas vraća na pitanje iz naslova. Paradoksalno, na njega je u osnovi odgovoreno još 2015. godine, kada je u studiji Republičkog zavoda za statistiku 'Srbija: prihodi i uslovi života 2013', koja analizira rezultate prve ankete SILC, zaključeno da je 'veća opšta nejednakost u Srbiji nego u zemljama članicama Evropske unije uglavnom posledica skromnog obima socijalne zaštite i praktičnog nepostojanja progresivnog oporezivanja dohotka'. U međuvremenu, otišlo se dosta dalje u identifikaciji i raščlanjavanju uzroka nejednakosti, ali ovaj zaključak i dalje je relevantan. Nejednakost je dobro izmerena; politike nisu dobro odmerene.

LITERATURA:

Arandarenko, M., Krstić, G. i Žarković Rakić, J. (2017). *Dohodna nejednakost u Srbiji. Od podataka do politike*. Friedrich Ebert Stiftung, Beograd

Atkinson, A. B. (2015). *Inequality: what can be done?* Harvard University Press.

Eurostat (2014). *Working paper with the description of the Income and living conditions dataset*. Lot 1: EU-SILC (European Union Statistics on income and Living Conditions): Methodological studies and publications.

Eurostat (2015). *Household Budget Survey, 2010 Wave*: EU Quality Report.

Krstić, G. (2016). Why Income Inequality is so high in Serbia: Empirical evidence and a measurement of the key factor. *Economic Annals*, Volume LXI, No. 210

Krstić, G. i Žarković Rakić, J. (2017) *Please, mind the gap: Income inequality in Serbia*, International conference Economic policy for smart, inclusive and sustainable growth, 15-17 June 2017, Book of abstracts, p. 28, Faculty of Economics, University of Belgrade.

Matković, G., Krstić, G, Mijatović, B. (2015): 'Srbija: prihodi i uslovi života 2013'. Republički zavod za statistiku.

Manero, A. (2017). "The limitations of negative incomes in the Gini coefficient decomposition by source", *Applied economics letters*, vol. 24, no. 14, pp. 977-981.

Mladenović, B. (2017). Siromaštvo u Republici Srbiji 2006-2016. godine: Revidirani i novi podaci, Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva, Vlada Republike Srbije.

UNDP (2018). *Studija o humanom razvoju posvećena dohodnoj nejednakosti u Republici Srbiji*, Smanjenje nejednakosti kao sastavni deo *Agende održivog razvoja*. UNDP, Beograd
